

Projectes

Els sistemes naturals de la vall d'Alinyà. La vegetació

En assumir de participar a l'estudi dels sistemes naturals de la vall d'Alinyà, els responsables del capítol de vegetació proposarem de concretar la nostra aportació en un mapa de la vegetació de la zona a escala 1:50.000 o similar. Aquest mapa ha de ser equiparable a les cartografies temàtiques que tenen previst de generar d'altres

rectiva 92/43/CEE), duta a terme els anys 1994 i 1995, proporciona dades sobre una vintena de les comunitats vegetals presents a l'àrea. Sense oblidar la detallada informació de tipus fisionòmic inclosa en els mapes de cobertes forestals del CREAM. A tot això, cal afegir-hi encara alguns projectes actualment en curs, com són

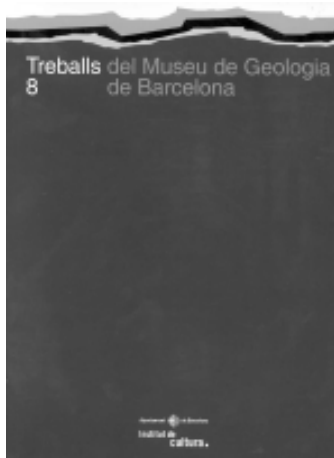
equips integrats en el projecte. Val a dir que, dins l'àmbit català, l'àrea d'estudi és de les menys conegudes des d'un punt de vista botànic. Tot i així, disposem de documentació recent sobre la vegetació, bàsicament de tipus cartogràfic, generada, sobretot, pel grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació del Dept. de Biologia Vegetal de la UB, del qual formem part els responsables. Per un costat, el full 254-Gósol de la sèrie Mapa de Vegetació de Catalunya 1:50.000 (CARRERAS *et al.*, 1997) cobreix els caients occidentals del massís del Port del Comte. D'altra banda, la cartografia a escala 1:50000 dels hàbitats naturals d'interès comunitari a Espanya (Di-

el programa de cartografia dels hàbitats de Catalunya, promogut mitjançant un conveni entre el DMA i la UB i, sobretot, l'estudi de la vegetació de les serres del Turp i Odèn que, des de fa uns anys, duu a terme un dels integrants de l'equip (Joan Devis) i que inclou la part meridional de la nostra àrea.

Amb aquesta base, completar i, allà on s'escaigui, actualitzar la cartografia preexistent, semblen objectius alhora assumibles per l'equip i coherents amb els plantejaments i els terminis de l'estudi pluridisciplinar. El mapa de vegetació, a escala 1:50.000 o similar, inclourà sengles

(Continua)

CHERCHI, A. and SCHOROEDER, R. *Montseciella*, a new orbitolinid genus (Foraminiferida) from the Uppermost Hauterivian - Early Barremian of SW Europe.

LAPLANA, C. Presencia de *Microtus (Allophaiomys) chalinei* Alcalde, Agustí i Villalta, 1981 (Arvicolidae, Rodentia) en el yacimiento de Bagur-2 (Pleistoceno inferior, Girona, España).

KRIWET, J., POYATO-ARIZA, F. J. and WENZ, S. A revision of the pycnodontid fish *Coelodus subdiscus* Wenz 1989, from the Early Cretaceous of Montsec (Lleida, Sapin).

FILELLA-SUBIRÀ, E., GÄSSER-CASANOVAS, Z., GARCÍA-PORTA, J. y FERRER-FERRER, J. A. Una puesta fósil de tortuga terrestre en el Pleistoceno de Formentera (Islas Pitiusas, archipiélago Balear).

ULLASTRE, J y MASRIERA, A. Análisis estratigráfico del Paleógeno del sinclinal de Tragó de Noguera: su importancia en la geología regional (Pirineo catalano-aragonés, España).

ARAGONÈS i VALLS, E. *La Société Géologique de France a Catalunya* (setembre-octubre 1898).

cobertes de vegetació actual i vegetació potencial. S'hi adjuntarà una memòria amb una sinopsi de les comunitats i el paisatge vegetal de la zona i l'ampliació de les llegendes de les cobertes.

Les tasques d'aixecament cartogràfic al camp s'han iniciat la primavera d'enguany. Hom compta amb el suport de fotografia aèria convencional (1:30.000) i ortofotomapes a escala 1:25.000, en color i en IRC, de les sèries de l'ICC. Pel que fa a les unitats a cartografiar, en principi, es basen en la llegenda utilitzada per a la cartografia dels hàbitats de Catalunya (CARRERAS & DIEGO, inèd.). Val a dir que fem un èmfasi especial en representar i delimitar acuradament, fins i tot en el cas que ocupin petites extensions, les comunitats vegetals rellevants per qualsevol d'aquests tres motius: riquesa o presència de plantes endèmiques (p. ex., tarteres de l'alta muntanya amb julivert d'isard), localitats extremes de la seva àrea de distribució (comunitats de carena amb eriçó), o ésser conceptuades com a hàbitats

prioritaris per la legislació vigent (pinedes naturals de pinassa, pinedes calcícoles de pi negre ...).

Un cop enllestida la feina de camp, hom preveu de digitalitzar la informació resultant. Això permetrà, per un costat, de generar cartografies parcials (per exemple, de les comunitats d'interès esmentades més amunt) i, a mig termini, d'integrar les cobertes de vegetació amb la resta de cartografies temàtiques per tal de constituir, si es considera adient, un Sistema d'Informació Geogràfic de les valls d'Alinyà.

Referències

CARRERAS, J.; CARRILLO, E.; FONT, X.; NINOT, J.M.; SORIANO, I. & VIGO, J. (1997) *Mapa de vegetació de Catalunya a escala 1:50.000. Gósol, 254 (35-11)*. Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona.

CARRERAS, J. & DIEGO, F. (inèd.). *Projecte de la cartografia dels hàbitats a Catalunya*. Sistema d'informació sobre el patrimoni natural. DMA-UB. ■

Avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya: Seminari sobre indicadors per a l'avaluació d'espais naturals protegits

Des de les pàgines del NOTÍCIES, tot i que d'això ja en fa un cert temps, es va comentar que la Institució estava treballant en l'elaboració d'un projecte per a la realització d'una avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya.

El procés de concreció d'aquest projecte és lent, però no s'ha aturat, i tot i que encara no s'ha acabat d'obtenir tot el suport necessari per a la seva realització, ja s'està a punt de dur a terme una de les primeres activitats previstes en aquest projecte, la realització d'un *Seminari sobre indicadors per a l'avaluació d'espais naturals protegits*.

L'objectiu d'aquest seminari serà determinar els aspectes que han de ser objecte d'avaluació en el conjunt dels espais naturals protegits de Catalunya i definir quins indicadors s'han d'utilitzar per a cada un dels aspectes a avaluar i com s'han d'aplicar.

Aquest seminari es farà a Girona el divendres 3 de novembre i l'han organitzat conjuntament per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial de la Universitat de Girona i la Institució. Pròximament rebreu informació més detallada sobre aquest seminari i com participar-hi. ■

Cursos naturalistes

Introducció al coneixement de les plantes aquàtiques de Catalunya

Els dies 8 i 9 de juliol es va desenvolupar, en col·laboració amb el Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà, el curs sobre plantes aquàtiques, a càrrec de Joan Font i Josep Gestí de la Universitat de Girona.

El curs va constar de sessions de camp i de laboratori, encara que es van potenciar les primeres per tal de poder visitar un elevat nombre de localitats. Així doncs, els alumnes van conèixer la gran diversitat d'ambients aquàtics presents a l'Alt Empordà (llacunes costaneres, basses temporals, rius, canals de reg, arrossars, etc.) i la seva rica flora aquàtica, la més important de Catalunya. Bona part de les

explicacions es van donar al camp mateix, per tal de poder copsar les diferents adaptacions i estratègies ecològiques d'aquests vegetals, així com les tècniques de mostratge més adequades.

Posteriorment, a l'aula, es van estudiar les mostres recollides, així com el material de l'herbari corresponent a espècies que no es poden trobar a l'Empordà. També es va fer un repàs de l'estat de conservació dels macròfits de Catalunya, a la legislació que en fa referència, i de les necessitats de gestió. En aquest sentit es va discutir una proposta de valoració de les diferents zones humides a partir de la seva flora aquàtica,

(Continua)

tot considerant tant la diversitat florística com la raresa dels tàxons presents a cada territori.

Un altre element destacat del curs va ser el dossier lliurat, que constitueix un treball de síntesi on es recullen totes les espècies presents a Catalunya, amb claus de determinació i una extensíssima bibliografia. És important tenir en compte que actualment no existeix cap publicació similar, i que les particularitats d'aquest grup de vegetals en

dificulten notablement l'estudi. Per això, aquest tipus de document pot tenir una gran utilitat.

Les conclusions del treball realitzat permeten constatar la fragilitat de les poblacions d'aquests vegetals, a causa de la degradació dels sistemes aquàtics i de la proliferació d'espècies al·lòctones, així com el seu valuós paper indicador de la qualitat del medi. ■

Superpoblació d'aus en ambients urbans. Problemàtica i mesures de control aplicades al cas de Barcelona

El curs començà a dos quarts d'onze a la seu de l'IEC, amb una introducció als conceptes de plaga, l'explicació dels mètodes de control i els fonaments de la planificació d'un programa de control. A continuació es van exposar diversos casos d'estudis i projectes executats de gestió de plagues, fent especial èmfasi en els casos duts a terme a Barcelona.

Durant el dinar, que vam aprofitar per conèixer-nos una mica, vam fer un estudi de camp sobre la densitat dels coloms (*Columba livia*) a l'àrea centre de Barcelona, que vam completar amb una anàlisi estadística dels resultats obtinguts per els diferents grups en les diferents zones. Finalment, en una interessant taula rodona, es van exposar els errors més habituals en la realització de censos, així com els diferents factors que cal tenir en compte a l'hora de fer un cens.

El diumenge, vam visitar el parc de la Ciutadella, on vam observar les diferents aus al·lòctones, i vam veure *in situ* les problemàtiques que comporten. Vam fer especial atenció en el cas de la cotorra argentina (*Myopsita monachus*) i vam inten-

tar dissenyar mesures efectives de control d'aquesta espècie. Després de debatre diferents aspectes relacionats amb la gestió de plagues, vam concloure el curs. ■

Representants en organismes i institucions

Consulta sobre el projecte d'ampliació de l'aeroport de Barcelona

El Ministeri de Medi Ambient ha tramès a la ICHN la Memòria-resum del projecte d'ampliació de l'aeroport de Barcelona, la qual s'ha redactat de manera prèvia a l'elaboració del corresponent estudi d'impacte ambiental.

El Ministeri sol·licita a la Institució que li trameti tots els suggeriments que, referits als aspectes ambientals, cregui que s'han de tenir en compte a l'hora d'elaborar l'esmentat estudi d'impacte ambiental. El termini de presentació d'aquests suggeriments s'acaba a finals del mes de setembre.

La Memòria-resum es pot consultar a la Secretaria de la Institució i es preveu fer arribar al Ministeri de Medi Ambient tots els suggeriments i propostes que els membres de la ICHN hagin tramès a la

Secretaria abans de finals mes. Per aquest motiu, és important la col·laboració de tots aquells que conegueu prou bé el delta del Llobregat o dels que us preocupeu pel seu futur, i ens trameteu els vostres suggeriments. ■

Les publicacions de MedWet accessibles a través d'Internet

Wetlands International ha posat a disposició de tots els especialistes en zones humides, les publicacions que en el marc del projecte MedWet han estat elaborades en relació a l'inventari de zones humides mediterrànies. Per aconseguir-les, solament cal accedir a la següent adreça d'Internet: <http://www.wetlands.agro.nl/>

Circular de la Societat d'Història Natural de les Balears, núm. 22. Agost 2000. 12 p.

Us presentem aquesta nota bibliogràfica de Cristian R. Altaba que es prou interessant pels que consultem reiteradament la Història Natural dels PPCC. L'objectiu de l'article és posar ordre a la diversitat de maneres de citar la *Història Natural dels PPCC*. Aquesta és citada per molts autors però quan es mira el registre de cites, resulta que és com si no la conegués ningú. La causa

d'aquest desordre és, en bona part, la diferència que existeix entre els diferents volums, en la participació desigual dels diferents autors i la seva coordinació. S'ha fet una revisió de tota l'obra i és fa una proposta per citar-la d'acord amb les normes de publicació del *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*.

La citació correcta de la Història Natural dels Països Catalans

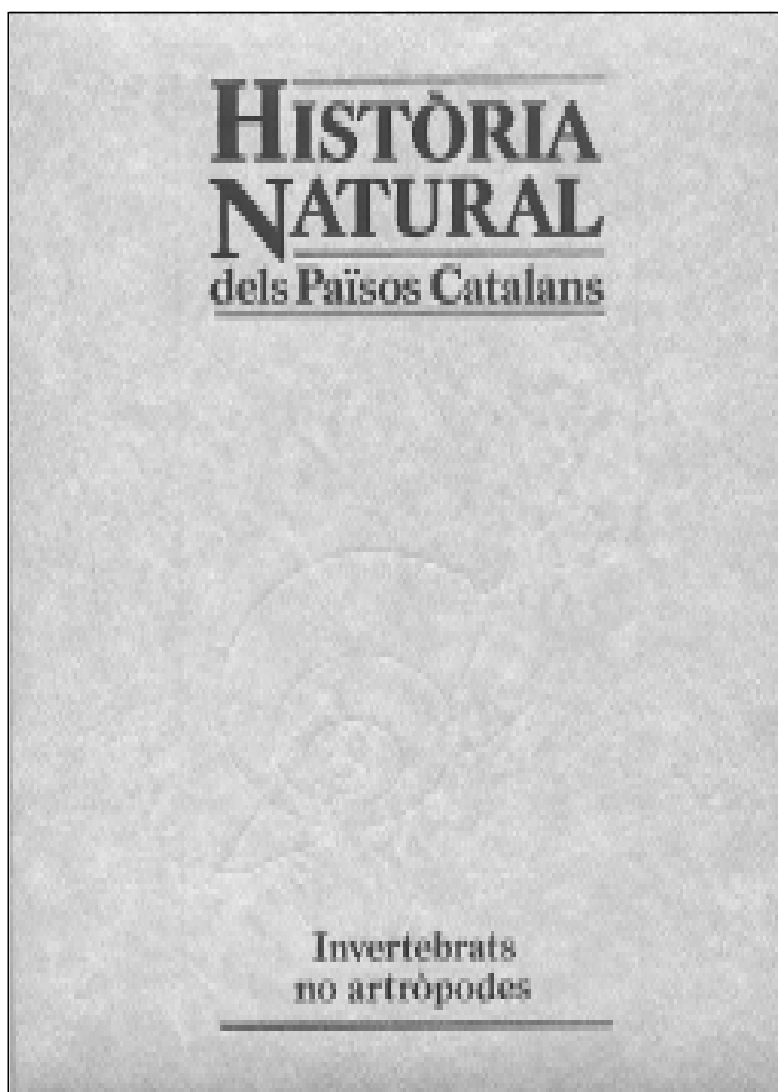
L'obra enciclopèdica Història Natural dels Països Catalans, publicada en un total de 16 volums entre 1984 i 1992, ha representat un impuls molt considerable per als estudis naturalístics al nostre país. El fet de reunir un nombrós grup d'especialistes en geologia, botànica, zoologia i ecologia, unit a l'esforç de compendiar i posar al dia els coneixements sobre temes ben diversos, va tenir un impacte catalitzador sobre la recerca en totes aquestes àrees. Per una banda, es va catapultar el ritme de recerques i el nombre de persones interessades en les mateixes. D'una altra, s'ha facilitat el trasvassament d'informació cap als sectors de l'administració implicats en la gestió del patrimoni natural.

L'elevada freqüència amb què es mencionen els continguts d'aquesta obra col·lectiva ha comportat, malauradament, una diversitat igualment important de formes de citar-la. Aquesta disparitat és més que una curiositat de bibliòfil; de fet, constitueix un problema potencialment greu a l'hora de compilar registres de citacions, i també dificulta el seguiment de la bibliografia naturalística als Països Catalans. Amb la intenció de resoldre aquest problema, es presenta a continuació una proposta per a la citació bibliogràfica d'aquesta important obra.

Quan es vulgui fer referència a l'obra sencera, com a iniciativa cultural i científica, però sense referir-se a cap part concreta dels textos, caldrà fer una citació global, donant crèdit al director general de tota l'edició. El nombre de volums inicialment previstos era de 15, però un cop acomplert aquest pla es va decidir d'afegir-hi un volum supernumerari, dedicat als espais naturals i la seva gestió. Així doncs, la citació per al conjunt de l'obra hauria d'ésser:

Folch i Guillèn, R. (ed. gral.) 1984-1992. *Història Natural dels Països Catalans*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 15 + 1 vols.

Quan la citació es refereixi a un dels volums individuals, en al·lusió als continguts específics però sense detallar-ne cap apartat en particular, caldrà donar crèdit als autors o editors del volum esmentat. A la capçalera de cada volum, els noms dels autors principals apareixen en una mida de caixa més gran que la resta de col·laboradors.

El volum que es va publicar primer (vol. 7) és l'únic que es pot considerar un llibre fet pels dos autors principals, amb la col·laboració puntual d'un altre autor. En la resta de volums, el nombre d'autors és més elevat, i l'extensió de les contribucions de cadascun d'ells també és molt variada. En alguns casos hi ha un sol autor principal de tot el volum (vols. 1, 4, 5, 9, 10, 11 i 12), que caldrà mencionar com a editor del mateix. En d'altres, però, hi ha més d'un autor principal (vols. 6, 7 i 14), que caldrà considerar com a coeditors, i citar-los en l'ordre amb què apareixen a la capçalera.

Hi ha casos en què un mateix volum inclou dues parts diferents, cadascuna amb els seus autors principals, de manera que tots aquests s'han de considerar editors (vols. 2, 3, 13 i 15). En un d'aquests casos la coordinació de l'equip d'autors va ésser equivalent a la funció

d'autor principal (vol. 15), mentre que en un altre va estar a càrrec d'un dels autors principals, el qual s'ha de mencionar en primer lloc (vol. 13).

La situació més confusa es planteja quan el paper d'autor principal va comportar la redacció i revisió

d'originals, però no va estar unit al de coordinador inicial (vols. 8 i 16). En el cas del volum 8, és raonable citar l'autor principal i el coordinador com a coeditors del volum, en l'ordre amb què apareixen a la capçalera.

El darrer volum publicat, que és el supernumerari (16), és excepcional pel fet de què no s'hi esmenten les contribucions particulars dels autors. La redacció final és el resultat del treball conjunt dels diferents autors, cosa que obliga a citar-los a tots per igual, seguint l'ordre de la capçalera.

Els diferents volums, doncs, es poden citar de la següent manera:

SANTANACH, P. (ed.) 1986. Geologia (I). *Història Natural dels Països Catalans, vol. 1*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 439 p.

GUIMERA, J. & SERRAT, D. (eds.) 1992. Geologia (II). *Història Natural dels Països Catalans, vol. 2*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 548 p. + 1 mapa.

SERRAT I CONGOST, D. & PORTA I CASANELLAS, J. (eds.) 1985. Recursos geològics i sòl. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 3*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 451 p.

LLIMONA, X. (ed.) 1985. Plantes inferiors. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 4*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 558 p.

LLIMONA, X. (ed.) 1991. Fongs i líquens. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 5*.

Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 528 p.

MASALLES, R. M.; CARRERAS I RAURELL, J.; FARRÀS, A. & NINOT, J. M. (eds.) 1988. Plantes superiors. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 6*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 463 p.

FOLCH I GUILLÈN, R. & FRANQUESA, T. 1984. Vegetació. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 7*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 442 p.

ALTABA, C. R. & ROS, J. (eds.) 1991. Invertebrats no artròpodes. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 8*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 598 p.

ARMENGOL, J. (ed.) 1986. Artròpodes (I). *Història Natural dels Països Catalans, vol. 9*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 437 p.

BLAS, M. (ed.) 1987. Artròpodes (II). *Història Natural dels Països Catalans, vol. 10*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 547 p.

SOSTOA, A. de (ed.) 1990. Peixos. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 11*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 487 p.

FERRER, X.; MARTÍNEZ I VILALTA, A. & MUNTANER, J. (eds.) 1986. Ocells. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 12*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 445 p.

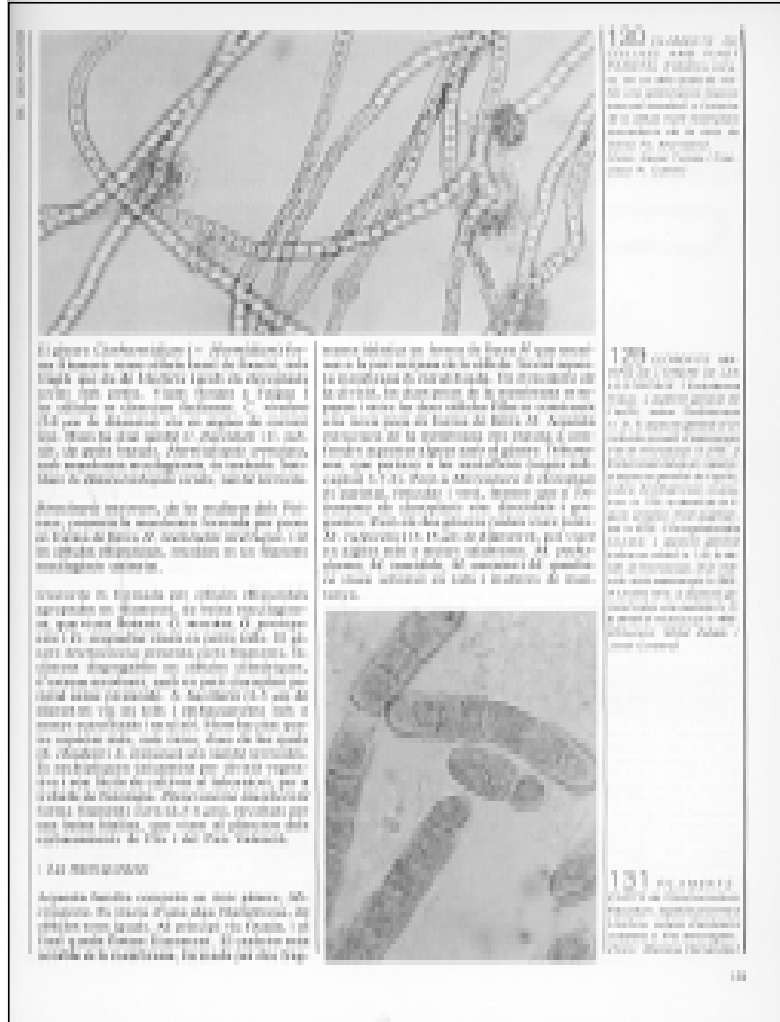
GOSÁLBEZ, J. & VIVES VALMAÑA, M. V. (eds.) 1987. Amfibis, rèptils i mamífers. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 13*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 498 p.

TERRADAS, J.; PRAT, N.; ESCARRÉ, A. & MARGALEF, R. (eds.) 1989. Sistemes naturals. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 14*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 500 p.

RIBA, O. & GALLEMÍ, J. (eds.) 1988. Registre fòssil. *Història Natural dels Països Catalans, vol. 15*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 478 p.

ORTA, J.; CAMPRODON, J.; CURCÓ, A.; DEJAIFVE, P.-A.; DOMÍNGUEZ, M.; LAGUNA, E.; NEBOT, J. R.; MAYOL, J.; SANSANO, V.; PRODON, R.; RITA, J.; TORRES, N. & DEL HOYO I CALDUCH, J. 1992. Espais naturals. *Història Natural dels Països Catalans, volum supernumerari (16)*. Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 483 p.

Quan es vulgui citar un apartat concret d'un dels volums amb autors principals i diversos col·laboradors (tots excepte els vols. 7 i 16), caldrà referir-se a l'autor de les pàgines pertinents. En aquests casos, la citació ha d'ésser com si es tractés d'un capítol de llibre. La contribució de cada autor està recollida

al final de cada volum, just abans de l'índex temàtic (excepte al volum 14, on es troba després, i al volum 4, en el qual per error no hi és a la primera edició), o bé es troba al començament de les parts del mateix (vols. 3 i 13). A tall d'exemple, es pot citar un capítol de la següent manera:

Margalef, R. 1989. Introducció al coneixement de la biosfera. In: *Història Natural dels Països Catalans, vol. 14: Sistemes naturals* (J. TERRADAS, N. PRAT, A. ESCARRÉ & R. MARGALEF, Eds.) Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 15-25.

El volum 7, com ja s'ha esmentat, no és una col·lecció de contribucions. L'única aportació que no és dels autors principals es pot citar així:

CAMARASA, J. M. 1984. Història del coneixement de la vegetació. In: *Història Natural dels Països Catalans, vol. 7: Vegetació* (R. FOLCH I GUILLÈN & T. FRANQUESA). Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 28-40. ■

Cristian R. Altaba
Institut Mediterrana d'Estudis Avançats, CSIC - UIB.

El Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ha publicat la memòria de l'any 1999 dels espais que gestiona.

El Servei de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona ha publicat la memòria de l'any 1999 corresponents als següents espais naturals protegits:

- Parc Natural del Garraf
- Parc Natural del Montnegre i el Corredor
- Parc Natural del Montseny
- Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac
- Parc Comarcal del Castell de Montesquiú
- Parc Comarcal d'Olièrdola

Es pot trobar informació complementària sobre aquests espais protegits consultant la següent pàgina web: <http://www.diba.es/ladiputacio/>

A la reunió del Consell Directiu del passat 12 de juliol, es van establir algunes de les línies prioritàries que hauran de guiar l'activitat de la Institució en els propers anys. Aquestes línies, que recullen les propostes elaborades pels membres de la Institució durant l'any passat, són, per ordre d'importància, les següents:

- Garantir un suport administratiu i tècnic adequat.
- Incrementar les activitats de difusió i divulgació.
- Constituir una comissió de difusió.
- Aconseguir una major presència pública.
- Afavorir la funció d'assessorament a les institucions.
- Desenvolupar nous treballs i projectes.
- Incrementar les activitats a les universitats.

Durant aquesta reunió, es va informar que s'havien rebut dues noves sol·licituds d'informe del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en aquesta ocasió sobre diversos indrets del delta de l'Ebre i un sector del municipi de Lladorre. S'acordà d'adreçar un escrit al Conseller de Medi Ambient recordant-li que en els nous projectes d'estacions d'esquí que s'estan elaborant, no es tenen prou en compte els valors naturals dels indrets afectats ni els arguments científics existents i que, abans de prendre qualsevol decisió, és necessari que existeixi un diàleg previ i un consens entre totes les parts implicades, suggerint-li, així mateix,

la conveniència d'elaborar un pla de dominis esquiables als Pirineus.

S'acordà d'acceptar la sol·licitud de la societat *Testudinum Societas Cataloniae* d'esdevenir societat adherida a la Institució, de manera que en l'actualitat ja es compta amb 6 societats adherides. També s'informa de l'establiment d'un conveni de col·laboració amb l'IUSC - International University Study Center.

Pel que fa a les publicacions, s'informà que el llibre sobre la història de la Institució ja està pràcticament acabat i que aviat es portarà a impremta. Es comentà la possibilitat de publicar una guia sobre les plantes aquàtiques de Catalunya, la qual tindria com a autors Joan Font i Josep Gestí.

Amb relació al programa de cursos naturalistes del curs vinent, s'han rebut força propostes i enguany s'estendrà pel conjunt dels Països Catalans, ja que hi ha onze propostes a Catalunya, quatre al País Valencià, una a Andorra i s'espera rebre'n alguna de les illes Balears.

D'altra banda, des de la Delegació del Bages s'informà de l'encàrrec de l'Ajuntament de Manresa d'elaborar una col·lecció de fitxes sobre els arbres urbans d'aquesta ciutat. Pel que fa a l'exposició sobre el medi natural del Bages, aviat començarà a exposar-se en diversos municipis de la comarca i s'està pensant en la possibilitat de publicar un llibre que reculli les imatges i els textos d'aquesta exposició. ■

Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà

El Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà i la Institució Catalana d'Història Natural, han organitzat les *3es Jornades sobre el Medi i els Humans a la Conca de Barberà i les Muntanyes de Prades*, que tindran lloc els propers dies 20, 21 i 22 d'octubre a l'Antic Hospital de Santa Magdalena de Montblanc.

El programa consta de tres grans blocs:

- *Urbanisme i equilibri territorial*, a cura de Joan Pallissé (AudiHispania de Medio Ambiente)
- *Estudi del medi natural*, a cura de Ramon M. Masalles (UB)
- *Actuacions i gestió d'espais protegits*, a cura de Josep M. Espelta (CREAF).

Es poden presentar comunicacions durant tot el mes de setembre.

Les Jornades es complementaran amb un Grup de Treball, el qual es reunirà per a elaborar una proposta d'un tema d'ac-

tualitat, sota el títol *Parcs Eòlics o Parcs Naturals*. Aquesta proposta pot ser decisiva pel que fa a l'estat actual de desenvolupament de l'energia eòlica al país i és necessari que vagi acompanyada d'un consens social. Les Jornades se celebren tot just quan sembla que l'administració vol fer efectiva la declaració de Parc Natural de les Muntanyes de Prades.

També hi ha prevista una Taula rodona que duu el títol *Espais naturals a Catalunya i a les comarques tarragonines (Nord versus Sud)*.

El PNIN de Poblet és l'únic espai de muntanya protegit a les comarques del sud de Catalunya, ja que la majoria es troben a les comarques del nord. El desenvolupament dels espais rurals o de muntanya, cada cop està més assetjat pel creixement de les grans urbs. La preservació d'aquests espais de muntanya, els quals són un conjunt important a les comarques de Tarragona, és fonamental pel conjunt del país. Mercès a

(Continua a la pàgina 7)

l'oblit de les inversions urbanístiques i industrials, el conjunt de les muntanyes de Tarragona, amb els seus ecosistemes, s'han conservat fins avui amb un estat envejable.

Per a més informació i inscripcions dirigiu-vos a la Secretaria del CHNCB (C. de la Pedrera, 2; 43400 Montblanc); tel./fax: 977 862 177, a/e: chncb@readysoft.es ■

Delegació del Bages

La Delegació del Bages de la Institució Catalana d'Història Natural, us convida a visitar l'exposició *El Medi Natural del Bages* a Sant Mateu de Bages, durant tot el mes de setembre.

Així mateix, el dissabte 23 de setembre, a les set de la tarda, a la rectoria de

Castelltallat, tindrà lloc la xerrada *Els incendis forestals a la Catalunya Central: història, impactes i propostes d'actuació*, a cura de Josep M. Espelta, del CREA (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), i de Florenci Vallès, president de la Delegació del Bages de la ICHN. ■

Congressos i reunions

Isòtops estables en ecologia i en processos biogeoquímics

El Departament d'Ecologia de la Facultat de Biologia de la UB i la Societat Catalana de Biologia, han organitzat, amb el suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació, el curs *Isòtops estables en ecologia i en processos biogeoquímics*.

Aquest curs va adreçat a estudiants de doctorat, professors universitaris, investigadors i tècnics de centres de recerca.

Els primers dos dies es farà una introducció a la tècnica analítica, que permetrà conèixer *in situ* els serveis dels aparells i el seu funcionament. Posteriorment, es mostrarà una àmplia panoràmica de les possibilitats que ofereix l'anàlisi d'isòtops estables en ecologia, bioquímica, microbiologia, fisiologia, etc, amb casos pràctics comentats.

Durant les dues primeres hores de cada classe es desenvoluparà el programa previst i la tercera hora es dedicarà a resoldre dubtes i a exposar els casos pràctics que plantegin els assistents al curs.

21 i 21 de novembre

LUÍS ESTEBAN, Finnigan, Madrid, i PILAR TEIXIDOR, Serveis Científico-tècnics, UB.

• Metodologia 1: Introducció a la tècnica analítica, fonaments, variants, aparells...

• Metodologia 2: Visita als serveis d'anàlisi isotòpica dels Serveis Científico-tècnics, UB.

Del 22 al 24 de novembre

JACK MIDDELBURG, Center of Estuarine and Coastal Ecology, Zelanza (Països Baixos)

• Isòtops estables: conceptes, definicions
• Isòtops estables específics de compostos
• Experiments amb traçadors marcats intencionadament.

El curs tindrà lloc a l'Aula de Graus de la Facultat de Biologia, UB, del 20 al 24 de novembre, de 10 a 13 h.

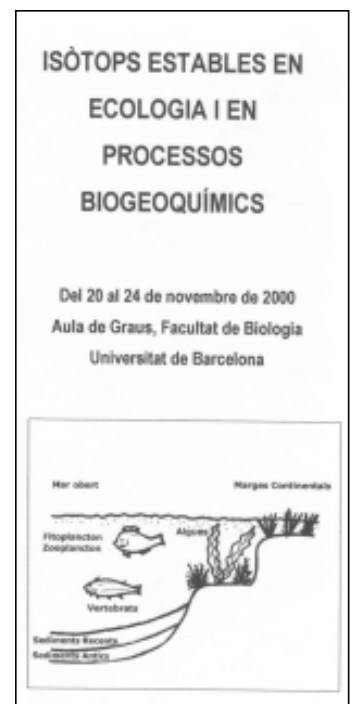
La part de metodologia s'impartirà en català i la resta del curs en anglès.

Per informació i inscripcions, envieu la butlleta que us adjuntem en aquesta tramesa al Servei d'informació de l'Institut d'Estudis Catalans, tel. 932 701 621; fax 932 701 180; a/e: informacio@iec.es

Quotes d'inscripció

Estudiants o socis de la SCB o la ICHN: 3.000 ptes. Altres: 5.000 ptes.

La data límit per inscriure's és el 15 de novembre de 2000. ■

Espais naturals locals: criteris i plans de gestió

LA VOLA organitza una jornada on es presentaran els nous plans de gestió dirigits als espais naturals locals, municipals o privats, sovint més petits o amb menys recursos que els espais gestionats per administracions majors, i es veuran diversos exemples de plans i d'estratègies de conservació empresades de l'escala local i associativa, analitzant

els criteris tècnics i els mecanismes formals i legals utilitzats.

Aquest seminari servirà, també, per a presentar els conceptes bàsics de la custòdia del territori; una nova proposta d'estratègies orientades a una conservació global de l'entorn, on els espais naturals locals i les connexions

(Continua)

Premis per a estudiants de la Institució Catalana d'Història Natural

Premi instituït l'any 1908. Enguany es convoca per vint-i-dosena vegada. Ofert a un treball d'investigació, bibliogràfic o d'assaig sobre l'estudi del patrimoni natural.

La dotació del premi és de dues-centes mil pessetes. Es poden concedir fins a dos accèssits.

Aquest premi està subjecte a la retenció del 18 % en concepte d'IRPF.

Condicions generals

Poden prendre part en aquesta convocatòria estudiants universitaris i persones titulades des de l'1 de febrer del 1997.

Els treballs que vulguin aspirar al premi han d'ésser redactats en català i han d'haver estat elaborats abans d'aquesta convocatòria. No es podran considerar treballs que ja hagin estat premiats anteriorment o subvencionats per l'Institut o per una altra institució. Els treballs s'han de presentar mecanografiats a doble espai en format ISO A4, han d'estar enquadernats i han d'anar acompanyats d'un certificat d'estudis.

En farà l'adjudicació una ponència formada per tres membres designats pel Consell Directiu de la ICHN.

L'Institut no s'obliga a retornar els treballs no premiats que no hagin estat recollits dins el termini dels dos mesos comptadors des de la data de lliurament del premi.

Les obres aspirants a cada premi han d'ésser presentades mitjançant exemplar triplicat a la seu de l'Institut (carrer del Carme, 47, 08001 Barcelona), amb les indicacions següents: nom, adreça, telèfon i NIF de l'autor o autora i premi a què aspira l'obra, i han d'anar acompanyades d'una declaració que el treball s'ajusta a aquestes edicions.

ecològiques recolzin els grans parcs naturals d'un país.

La jornada, d'un dia de durada, tindrà lloc al Castell de Montesquiu el dimecres 20 de setembre de 2000. Aquest seminari està organitzat per LA VOLA, Companyia de Serveis Ambientals, amb el suport del Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de

Barcelona, i la col·laboració de la Institució Catalana d'Història Natural.

La inscripció al seminari té un preu de 10.000 pessetes. Els membres de la Institució Catalana d'Història Natural gaudiran d'un 50 % de descompte sobre aquest preu.

Acompanyant aquest NOTÍCIES, trobareu el programa detallat d'aquesta jornada. ■

Col·laboracions amb altres entitats

Centre de Recerca de Biodiversitat Vegetal de la UB

El passat 6 de juliol es va constituir el Consell del Centre de Recerca de Biodiversitat Vegetal de la UB (CERBIV), aprovat per la Junta de Govern de la UB el 15 d'abril de 1999. En va ser elegit director el professor Josep Vigo, de la Facultat de Biologia, i secretari el professor Cèsar Blanché, de la Facultat de Farmàcia.

Formen part del CERBIV tots els docents i investigadors de les unitats de Botànica de la UB i els membres dels quatre grups de recerca fundadors: Geobotànica i Cartografia de la Vegetació (Responsable: R.M. Masalles), Criptogàmia (Responsable: X. Llimona), Biodiversitat i Biosistemàtica Vegetal, GReB (Responsable: J. Molero) i Recursos Vegetals Aquàtics (Responsable: M. A. Ribera), així com el Centre de Documentació de Biodiversitat Vegetal

(ubicat al Centre de Documentació del Parc Científic). El CERBIV agrupa actualment un total de noranta-sis investigadors, amb una producció global en els darrers tres anys de quaranta-vuit publicacions en llibres i dues-centes cinquanta-dues en revistes i un volum global de projectes gestionats en aquest període per valor de 254 milions de pessetes.

Els objectius del CERBIV són, la coordinació i la potenciació de la recerca en l'àmbit de la biodiversitat vegetal (a nivell taxonòmic, ecològic i genètic), els seus usos i les seves aplicacions; l'optimització de les infraestructures i dels recursos científics disponibles; l'assessorament als organismes públics i la prestació de serveis a organismes especialitzats i a la societat en general, així com la potenciació de la docència en els estudis de Tercer Cicle. ■

Una web dels noms de les plantes a Europa

Dos botànics amateurs britànics, l'Andrew N. Gagg i en Roger Whitehead, porten a terme dos projectes relacionats sobre els noms de les plantes. L'Andrew està aplegant els noms de les aproximadament 30.000 espècies de la flora europea en totes les llengües i dialectes que ha pogut trobar. Fins ara disposa dels noms de plantes (a vegades només d'algunes, a vegades de la majoria) en una desena part de les 211 llengües europees de les quals en té coneixement.

Des de la ICHN hem donat un cop de mà a l'Andrew pel que fa als noms de les plantes en català, bàsicament a partir de la recopilació publicada per Francesc Masclans, i que l'Andrew està informatitzant.

El projecte d'en Roger és més local, i tracta de recollir els noms actuals i antics de la flora vascular britànica. Per això aplega denominacions científiques i col·loquials, d'apotecaris, i d'herbolaris del Regne Unit i de les seves antigues colònies. Per ara disposa d'uns 17.000 noms col·loquials per a 3.400 espècies.

L'Andrew i en Roger estan interessats en intercanviar informació sobre aquests temes amb altres botànics i us animen a visitar la pàgina del projecte Babel a: <http://www.gagg.mcmail.com/Babel.htm>. També us podeu posar en contacte amb l'Andrew i en Roger a les adreces electròniques respectives: gagg@cwcom.net i rgw@office-futures.com. ■

Observacions i novetats

Una cita del tot increïble des del cor del Solsonès

Un grup d'uns quaranta exemplars de falcó de la reina (*Falco eleonora*) es van veure des del dia 22 fins el 27 de juny al pla de Bric, una zona cremada prop de

Solsona. Controlats el primer dia per Xavi Larruy, caçaven, fent picats entre turons i camps de cereal, coleòpters i altres invertebrats en vol. En aquesta zona la

(Continua)

majoria d'arbres cremats encara no han estat tallats, la qual cosa afavoriria la presència de coleòpters barrinadors dos anys després del gran incendi que va cre-

mar 20.000 ha del Solsonès. El dia 27 encara es veien una vintena d'exemplars per la zona i, el dia 28 sols se'n va veure un exemplar. (Informa David Guixé). ■

Presència del bivalve d'aigua dolça *Anodonta cygnaea* al Solsonès

Fins fa poc, al Solsonès no existia cap dada de la presència de bivalves d'aigua dolça, tot i que, el Cardener, l'Aigua d'Ora i la Ribera Salada són rius potencialment bons per a diferents espècies de mol·luscs com *Anodonta cygnaea*, *Pisidium casertanum*, *Pisidium amnicum* (trobat al Segre) i *Sphaerium lacustre* (trobat a la riera de l'Hospital, prop de l'Aigua d'Ora). Així doncs, ja sigui per raons biogeogràfiques, per les mateixes característiques orogràfiques d'aquests rius de muntanya mitja calcària o per falta de prospecció, no es tenia cap notícia de la seva presència fins l'any passat, quan el baix nivell d'aigua de l'embassament de Sant Ponç va permetre descobrir aquest curiós mol·lusc, el qual hi era força abundant: uns 25 exemplars per cada 10 m² el juliol del 1999.

En general, l'*Anodonta* té una distribució paleàrtica, des del sud d'Escandinàvia fins al Magrib, Turquia i sector asiàtic. A Catalunya, es troba sobretot als trams baixos dels rius gironins, al delta de l'Ebre i part del curs mitjà del Segre, no tenint-se fins a la data cap dada de la seva presència a l'eix del Llobregat.

Anodonta cygnaea és una espècie que es troba principalment en aigües permanents i amb poc corrent (curs baix i mitjà de rius, canals, embassaments, torrents i rierols de fons tous). Presenta una conquilla ovalada, més llarga que ample (12-16 x 8-10 cm.), amb el marge inferior quasi recte o poc corbat. No presenta dents a la xarnera i presenta fines arrugues paral·leles a les estries de creixement de la conquilla, la qual és llisa i poc nacrada. S'alimenta per filtració branquial, és hermafrodita i ovovivípara. En estat larvari és un gloquid de petites dimensions (360 micròmetres) que viu com a comensal a les brànquies dels peixos.

Possiblement la seva presència al Solsonès sigui deguda a la introducció de peixos que portessin gloquidis d'altres poblacions d'*Anodonta* de Catalunya, podent provenir d'exemplars de lucis del Segre que es van alliberar fa uns 4 anys. Tots els bivalves d'aigua dolça de Catalunya es troben en regressió a causa de les activitats humanes, per això és important tenir-les a les nostres aigües i conservar-les (Informa David Guixé). ■

Termini d'admissió dels originals:
15 de desembre de 2000, a les 13 hores
Lliurament dels premis:
24 d'abril de 2001

Treballs premiats en les darreres edicions

Convocatòria 1999
Josep Estruch Guix
Informació del territori i càlcul de l'escolament superficial mitjançant el model HEC-1. Aplicació al mapa de sòls 1:50.000 de la conca de Canalda (el Solsonès).

Convocatòria 1998
Roger Eritja i Mathieu
Anàlisi integrada sobre dues formes ecològiques de Culex (Culex) pipiens Linné 1758 (Diptera: Culicidae) al Baix Llobregat.

Convocatòria 1997
Núria Sanz Ball-llosera
Anàlisi electroforètica de la truita comuna, Salmo trutta, a la conca alta de la Noguera Ribagorçana.

Altres propostes

Bioma és una nova publicació de temàtica naturalística que va aparèixer al mercat editorial el passat mes de juny, editada per l'Associació Mediambiental Biota. La revista és en català, així de clar ho deixa el subtítol sota el nom de la revista «La publicació bimestral de natura de les terres de parla catalana». La revista té per objectiu posar en contacte els especialistes del món naturalístic i el públic. Té, per tant, una clara finalitat: divulgar el coneixement naturalístic, posant-lo a l'abast de públic. Coneixement, que no exclou les interrelacions que hi ha entre la naturalesa i l'home i que, per tant, no exclou cap temàtica que hi pugui tenir una mínima relació.

Comunicació ambiental, que es fa amb la seguretat que pot comportar sempre una acció per part del públic lector. Un segon objectiu és «que la frontera entre els dos col·lectius, els que escriuen i els que llegeixen, sigui progressivament més petita fins a fer-se fonedissa en una realitat on tothom tingui quelcom a dir sobre la natura», tal com diu Neus Royo a l'editorial d'aquest primer número. El sumari de la revista consta d'un editorial, el noticiari, les seccions d'arqueologia, de botànica, d'invertebrats, de vertebrats i d'espais i es tanca amb dos articles; un sobre meteorologia i un de reflexió sobre les organitzacions d'estudi i defensa de la naturalesa. ■

Assemblea de regidors i regidores del País Valencià, Catalunya, les Illes Balears, la Franja de Ponent, la Catalunya Nord, Andorra i l'Alguer.

A la Secretaria de la Institució es troba a disposició de tothom qui vulgui consultar-la, la documentació elaborada per l'Assemblea de regidors i regidores del País Valencià, Catalunya, les Illes Balears, la Franja de Ponent, la Catalunya Nord, Andorra i l'Alguer en les seves de reunions de València (6 de maig) i de Sueca (21 de juny). Entre aquests documents hi ha el Manifest de València, la transcripció de les intervencions dels representants municipals i el Guió del Congrés de Medi Ambient i Municipalisme.

Recull de legislació

Caça i pesca

Ordre del 4 de juliol de 2000, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2000-01 a tot el territori de Catalunya. (DOGC núm. 3183, del 14 de juliol de 2000).

(Continua)

L'activitat parlamentària a Internet

Des del mes de juny de 1998, la Fundació Jaume Bofill impulsa el projecte *Democràcia.web* <http://www.democraciaweb.org> que permet, entre altres coses, seguir l'activitat parlamentària a través d'Internet.

Democràcia.web permet, a part de llegir el text del projecte i de la proposició de llei, fer arribar propostes d'esmenes als Grups Parlamentaris en el mateix moment en que els Grups estan preparant les seves pròpies esmenes, el que suposa una oportunitat única per a participar en el procés legislatiu.

fundada el 1899

ICHN
**Institució Catalana
d'Història Natural**

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 932 701 652
Fax 932 701 180

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Resolució del 23 de juny de 2000, per la qual es fixen el període hàbil i altres condicions per a la captura en viu d'ocells fringil·lids per a activitats tradicionals durant l'any 2000 a Catalunya. (DOGC núm. 3187, del 20 de juliol de 2000).

Ordre del 21 de juliol de 2000, per la qual es declara refugi de fauna salvatge la finca Can Espadamala de Dalt, als terrenys municipals de Torelló i Manlleu. (DOGC núm. 3196, del 2 d'agost de 2000).

Espais naturals protegits

Decret 223/2000, 26 de juny, pel qual es prorroga la vigència del Pla rector d'ús i gestió del parc nacional d'Aiguestortes i Estany de Sant Maurici. (DOGC núm. 3176, del 6 de juliol de 2000).

Resolució del 21 de juny de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN les Guilleries i Collsacabra. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Resolució del 21 de juny de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN serra del Catllaràs, serra d'Ensija-els Rasos de Peguera, serra de Queralt, serra de Picancel i els Tres Hereus. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Resolució del 21 de juny de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN aiguabarreig Segre-Noguera Pallaresa, aiguabarreig Segre-Noguera Ribagorçana i serra del Montsec. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Resolució del 22 de juny de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN serra Mitjana, serra de Carreu, serra de Boumort i Costoja. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Resolució del 4 de juliol de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN Tossa Plana de Lles-Puigpedrós. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Resolució del 6 de juliol de 2000, per la qual es fa públic l'Acord del Govern del 29 de maig de 2000, pel qual s'aprova definitivament el Pla especial de delimitació definitiva dels espais del PEIN Aiguabarreig Segre-Cinca, Tossals d'Almatret i Riba-roja. (DOGC núm. 3191, del 26 de juliol de 2000).

Decret 253/2000, del 24 de juliol, de creació del Patronat per al desenvolupament Sostenible dels Espais d'Interès Natural del Massís del Montgrí i l'Arxipèlag de les Medes. (DOGC núm. 3197, del 3 d'agost de 2000).

Espècies protegides

Ordre del 6 de juliol de 2000, de declaració d'arbres monumentals i d'actualització de l'inventari dels arbres i les arbredes declarats d'interès comarcal i local. (DOGC núm. 3189, del 24 de juliol de 2000).

Nomenaments

Resolució del 28 de juny de 2000, per la qual es nomenen els membres del Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua. (DOGC núm. 3194, del 31 de juliol de 2000).

Recursos hídrics

Decret 205/2000, del 13 de juny, d'aprovació del programa de mesures agronòmiques aplicables a les zones vulnerables en relació amb la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries. (DOGC núm. 3168, del 26 de juny de 2000).

Recordau

Horari d'atenció als socis de la ICHN

Dilluns i dimecres, de 10.30 a 19 h. Dimarts i dijous, d'11 a 20 h. Divendres de 9 a 18 h.
Adreça electrònica: ichn@iec.es. Adreça d'Internet: <http://www.iec.es/ichn>

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Pablo Amieiro, Jordi Badia, Cèsar Blanché, Ignasi Cebrian, Josep Germain, David Guixé, Jordi Llorens, Albert Massó, Jordi Pietx, Cristian R. Altaba, Andreu Salvat, Ignasi Soriano i Roger Whitehead.